Dosarul nr. 21rji-1628/24 Judecătorie Orhei sediul Rezina
/1-22119312-03-21rji-27112024/ Judecător: Ramona Moșneguța

D E C I Z I E
În numele Legii

25 februarie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Ecaterina Arseni și Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursurile declarate de către directorul Penitenciarului nr.17,Rezina, comisar de justiție Veaceslav Dascal și al condamnatului ***Lupu Nicolae*** ***** împotriva ***încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 02.04.2024,*** prin care s-a respins demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului la pedeapsa detenției pe viață **Lupu Nicolae**.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 12 august 2022 în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, a parvenit spre examinare demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Lupu Nicolae.

În motivarea demersului a fost indicat că, condamnatul Lupu Nicolae potrivit deciziei adoptate de Comisia specială a instituției penitenciare din 25.07.2022 a fost evaluat ***Pozitiv***, iar rezultatele evaluării riscului de recidivă au indicat asupra unui risc de recidivă redus. Astfel, Comisia specială a Penitenciarului nr.17 Rezina în ședința din 02.08.2022 a decis că condamnatul Lupu Nicolae întrunește condițiile prevăzute de art. 1 din Legea 243/2021. Solicită administrația instituției

penitenciare să fie dispusă aplicarea în privința condamnatului Lupu Nicolae a actului de amnistie în temeiul art.7 alin.(1) lit.d) din Legea nr. 243 din 24.12.2021.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 02 mai 2023 s-a respins demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Lupu Nicolae ca neîntemeiat.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16.11.2023 s-a admis recursul condamnatului Lupu Nicolae și recursul avocatului Cristina Iachimov în interesele condamnatului Lupu Nicolae, casată încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 02 mai 2023 privindu-l pe Lupu Nicolae și trimisă cauza la rejudecare în alt complet de judecată.

La 15.01.2024 potrivit PIGD demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Lupu Nicolae a fost repartizat pentru examinare judecătorului Ramona Moșneguțu.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 02.04.2024, a fost respins demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la aplicarea actului de amnistie în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 în privința condamnatului Lupu Nicolae ca fiind neîntemeiat.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond , condamnatul Lupu Nicolae a declarat recurs prin care solicită admiterea acestuia admiterea acestuia , casarea integrală ca fiind ilegală și neîntemeiată, încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 02.04.2024,cu emiterea unei noi hotărâri prin care demersul penitenciarului să fie admis integral, comutând pedeapsa detenția pe viață, cu 30 ani închisoare.

În motivarea recursului indică faptul că categoric nu este de acord cu decizia adoptată pe caz din motiv, că la emiterea încheierii judecătorești, judecătorul de instrucție și-a depășit competențele și a început să descrie opinia și concluziile sale, care nu au fost puse în discuție.

Ba mai mult, judecătorul de instrucție iarăși nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluzia instanței de judecată a fost adoptată în contradicție cu decizia Colegiului penal Curții de Apel Chișinău, din 16.11.2023, fiind aplicate eronat normele de drept.

Aceste erori judiciare se exprimă prin modul de cercetare și apreciere eronată a prevederilor Legii 243/2021 cu privire la amnistie și Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (*adoptat prin Ordin MJ nr. 14/2022 din 18.02.2022*), de gradul de percepție și analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează demersul, or nu a fost examinat nici unul din argumentele prezentate instanței în favoarea condamnatului Lupu Nicolae.

Ca urmare, verificând legalitatea hotărârii adoptate pe caz, consider că aceasta din urmă este în fond neîntemeiată, fiind emisă prematur, fără a fi data o apreciere corectă circumstanțelor cazului, deoarece nu s-a asigurat investigarea suficient de minuțioasă și eficientă a tuturor argumentelor prezentate instanței, motiv pentru care este pasibilă anulării, or aceasta din urmă nu este completă, de manieră a condiționat adoptarea unei soluții legitime pe caz.

Așadar, examinând argumentele instanței de fond în raport cu materialele prezentate de către administrația instituției penitenciare, dosarul personal și, raportându-se, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează spața, consideră că Judecătoria Orhei, sediul Rezina, a ignorat aceste prevederi și a pronunțat o încheiere nemotivată.

Ca urmare, consideră că demersul administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina privind aplicarea actului de amnistie față de condamnatul Lupu Nicolae, este întemeiat și urmează a fi admis, iar încheierea din 02.04.2024, casată din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 469 alin. (1) pct. 15) CPP, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume: liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (*art. 295 din Codul de executare*). Conform art. 107 alin. (1) Cod Penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit prevederilor art.272 alin.(1),(2) Cod de Executare, în cazul amnistiei, în temeiul art. 107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituțiile și organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemență fiecărui condamnat și, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanței de judecată competente conform art. 470 din Codul de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt și de drept invocate. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală.

Condamnatul este în drept să înainteze personal un demers instanței de judecată pentru examinarea posibilității aplicării actului de amnistie. În acest caz instituțiile sau organele care sigură executarea categoriei respective de pedeapsă remit instanței de judecată dosarul personal al condamnatului.

În conformitate cu art.1 alin.(2),(3), (6) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021 (*cu modificările ulterioare*), aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (*în continuare comisii speciale*), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului National de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. (3) în temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi. (6)persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată comisia specială.

Deci, legiuitorul expres a prevăzut că, aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției, și numai în cazul în care a fost refuzată de comisia specială persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată.

În acest context, reține că, prin Ordinul Ministerului Justiției nr.44 din 18.02.2022 a fost aprobat Regulamentul-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care stabilește modul de instituire și funcționare a comisiilor speciale și procedura de înaintare a demersurilor privind aplicarea amnistiei către instanțele de judecată competente, care au drept scop identificarea și selectarea persoanelor care cad sub incidența Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, examinarea și soluționarea cazurilor acestora în vederea aplicării ulterioare a amnistiei de către instanțele de judecată.

Astfel, Regulamentul-Cadru statuează următoarele: „*3. Actul de amnistie, ce rezultă din Legea nr. 243/2021, se aplică față de persoanele care execută o*

pedeapsă penală dacă: a) se încadrează în prevederile art. 3-5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021; b) sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale, a perioadei de probaţiune sau a termenului de probă; c) sunt evaluate psihologic ca fiind persoane ce prezintă risc de recidivă mediu sau redus. 53. Psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnaţi, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6". În anexa nr.6 - Metodologia privind evaluarea riscului de recidivă se indică că, metodologia constituie un instrument de evaluare pentru instituțiile care pun în executare pedepsele penale și descrie procedurile obligatorii, metodele și tehnicile de evaluare a riscului de recidivă. Această metodologie se utilizează de către psihologii care efectuează evaluarea riscului de recidivă, în rezultatul căreia se apreciază riscul de recidivă și se întocmește fișa de evaluare psihologică privind riscul de recidivă, care se anexează la materialele prezentate instanței de judecată privind aplicarea amnistiei. Prezenta metodologie descrie metoda de evaluare a riscului de recidivă, care este o evaluare individualizată a factorilor de personalitate și situaționali consideraţi a fi relevanți în apariția comportamentelor riscante și a interacțiunii dintre acești factori.

Evaluarea are un rol important în înțelegerea factorilor de risc, prin stabilirea trăsăturilor de personalitate semnificative, care predispun persoana infractorului la manifestarea unui comportament riscant pentru săvârșirea de infracțiuni.

Deci, executând pedeapsa închisorii, condamnatul Lupu Nicolae a fost evaluat de Comisia specială privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate din cadrul Penitenciarului nr. 17 Rezina. Propunerea privind aplicarea amnistiei aparține administrației locului de detenție, (demersul) administrației a fost examinată la ședința Comisiei speciale, unde membrii comisiei, unanim, toți 7 au decis „*de a înainta în Judecătoria Orhei, sediul Rezina demersul privind aplicarea față de condamnatul Lupu Nicolae a prevederilor art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței RM, nr. 243 din 24.12.2021. Motivul: se caracterizează pozitiv, riscul de recidivă este redus* " .

Întru confirmarea soluției adoptate Comisia specială privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate a prezentat următoarele însușire în calamitate de probe: - Extras din procesul-verbal al ședinței Comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina, unde s-a hotărât de a elibera condamnatului Lupu

Nicolae raportul de evaluare cu calificativul „*pozitiv*”; - Raport de evaluarea despre realizarea programului individual de executarea a pedepsei și despre comportamentul condamnatului. Ca urmare, membrii Comisiei penitenciarului au ajuns la concluzia că, condamnatul a realizat programul individual de executare pedepsei; are un comportament „*pozitiv*”; - Certificat de sancțiuni și stimulări; - Fișa de evaluare a riscului de recidivă, întocmită în baza Metodologiei elaborată în vederea descrierii procesului de evaluare a riscului de recidivă a condamnaților are cad sub incidența Legii nr. 243/2021 privind amnistia, potrivit căreia condamnatului i-a fost stabilit riscul de recidivă „*redus*” .

În conformitate cu art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la amnistie nr. 243 din 24.12.2021 (*cu modificările ulterioare*), persoanei condamnate la pedeapsa cu închisoare, la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art.4-6 i s-a redus termenul de pedeapsă sau / se comută pedeapsa după cum urmează: a) cu o treime, dacă este condamnată pe un termen de până la 7 ani inclusiv; b) cu o pătrime, dacă este condamnată pe un termen de la 7 la 10 ani; c) cu o cincime, dacă este condamnată pe un termen mai mare de 10 ani; d) la 30 de ani de închisoare, dacă este condamnată la detențiune pe viață; [Art. 7 al. (1), lit. d) modificată prin LP247 din 29.07.22, M0267-273/26.08.22 art.566; în vigoare 26.08.22]; e) cu o treime, dacă, la data comiterii infracțiunii, persoana condamnată avea vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani; f) cu jumătate, dacă, la data comiterii infracțiunii, persoana condamnată era minoră; g) cu o treime, persoanei condamnate cu vârsta mai mare de 60 de ani și celei cu dizabilități severe și accentuate.

Reieșind din materialele prezentate de către Comisia specială din cadrul Penitenciarului nr. 17 Rezina și dosarului personal, Lupu Nicolae a fost condamnat în baza art.145 Cod penal, care se atribuie ia categoria infracțiunilor excepțional de grave; anterior nu a fost condamnat; nu i-a fost redus anterior termenul de pedeapsă pentru aceeași infracțiune în temeiul unui act de amnistie sau de grațiere. Deci, art.6 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la amnistie impune restricții pentru infracțiuni prevăzute de art. 145 Cod penal. Totodată, în privința condamnatului nu pot fi aplicate prevederile art.4 și 5 din Lege, care prevede absolvirea de executarea pedepsei.

Ca urmare, absolut fondat consider că condamnatul Lupu Nicolae, născut la 27.05.1978, cade sub incidența prevederilor art.7 alin.(1) lit. d) din Legea cu privire la amnistie, or, a fost condamnat până la intrarea în vigoare a prezentei legi, fiindu-i stabilită pedeapsa cu condamnare la detenția pe viață; nu i se pot aplica

prevederile art.4-6 din prezenta Lege, anterior nu i-a fost redus termenul de pedeapsă pentru aceeași infracțiune în temeiul unui act de amnistie sau de grațiere.

În acest context, ține și de prevederile art. 1 alin. (1) din Legea cu privire la amnistie nr. 243 din 24.12.202, potrivit cărora prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2 - 5, 7, 8. Din materialele prezentate de către Comisia specială, condamnatul pe parcursul executării pedepsei se caracterizează pozitiv și este evaluat psihologic ca prezentând risc de recidivă redus.

Astfel. în privința condamnatului Lupu Nicolae urmează a fi aplicate prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la amnistie, adică comutarea pedepsei detenția pe viață, cu 30 ani închisoare, ba mai mult, lipsesc careva interdicție legale stipulate în actul de amnistie privind reducerea termenului pedepsei (*comutarea ei*).

Totodată, trebuie de reținut că, conform art. 1 alin. (1) din Legii nr. 243/2021 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova: Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate „*Pozitiv”* pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune s-au al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă „*Mediu*" s-au „*Redus*”, dacă persoanele cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8. Așadar, numai 3 (trei) condiții sunt obligatorii în vederea posibilității aplicării amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite, inculpate, s-au după caz condamnate.

În asemenea circumstanțe, se atestă cu certitudine faptul că, de către condamnatul Lupu Nicolae sunt întrunite toate condițiile impuse de lege.

Instanța de judecată, era obligată să verifice dacă sunt întrunite aceste condiții și să decidă dacă v-a aplica s-au nu actul de amnistie. Judecătorul nu este în drept să se expună în privința calității evaluării condamnatului și să pună la dubii concluziile specialiștilor, mai ales a psihologului, ci judecătorul nu are calitate de psiholog, și nu poate să indice psihologului cum să facă o evaluare. Or, conform Capitolului IV al Anexei nr. 6 la Regulamentul-cadru de activitate a Comisiei speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, aprobat prin Ordinul Ministerului Justiției nr. 44 din 18 februarie 2022, a fost aprobată

Metodologia privind evaluarea riscului de recidivă, unde sunt prevăzute procedurile de evaluare a riscului de recidivă conform unei liste din 11 puncte.

Potrivit pct.3 lit.a),b) și c) din Regulamentul-cadru. sunt prevăzute următoarele condiții: Actul de amnistie, ce rezultă din Legea nr. 243/2021, se aplică față de persoanele: a) Se încadrează în prevederile art. 3-5, 7 s-au 8 din Legea nr. 243/2021; b) Sunt caracterizate „*pozitiv*" pe parcursul executării pedepsei penale, a perioadei de probațiune s-au a termenului de probă; c) Sunt evaluate psihologic ca fiind persoane ce prezintă risc de recidivă „*mediu*" sau „*redus*". Conform pct. 13 lit. a) și e) din Regulamentul-cadru: Activitatea Comisiei speciale se conduce de următoarele principii: a) Legalității - ședințele Comisiei speciale se desfășoară în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, tratate internaționale la care Republica Moldova este parte, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, Legea nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, alte acte normative și prezentul Regulament: e) Obligativitatea motivării opiniei - membrii Comisiei speciale au obligația de a se pronunța motivat pentru fiecare caz de examinare a posibilității aplicării actului de amnistie.

Conform pct. 14 lit. a) din Regulamentul-cadru, președintele Comisiei speciale exercită următoarele atribuții de bază: a) Asigură respectarea dispozițiilor prezentului Regulament. potrivit pct.19 din Regulamentul-cadru, membrii Comisiei speciale sunt responsabili pentru egalitatea deciziilor adoptate și de exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor ce le revin potrivit legii. Pct. 33, la Comisia specială se prezintă documentele justificative centru fiecare caz examinat, iar la necesitate și dosarele personale ale condamnaților. Pct. 36, fiecare membru al Comisiei speciale este obligat să-si expună opinia motivată prin prisma întrunirii condițiilor prevăzute de Legea nr. 243/2021 asupra fiecărui caz examinat în cadrul ședinței.

Conform pct. 53 din Regulamentul-cadru-.Psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art.4, 5, 7 s-au 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, v-a realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6.

Deşi, conform pct. 57 din Regulamentul-cadru, Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog s-au consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnai în parte.

În concluzie, procedura de evaluare a riscului de recidivă se desfășoară în biroul psihologului și doar de către un psiholog. Interviul se realizează în câteva ședințe, la necesitate, se aplică testele psihologice și /s-au chestionare etc. Astfel, concluzia este dată de către un expert/specialist - psiholog din cadrul instituției penitenciare, adică de o persoană care posedă anumite cunoștințe speciale într-un anumit domeniu, conform unei proceduri aprobate prin lege. Concluzia expertului/specialistului nu poate fi pusă la îndoială doar în baza unor aprecieri personale ale judecătorului.

Așadar, consideră că, instanța de fond nu era în drept să pună la îndoială concluziile expuse în Fișa de evaluare a riscului de recidivă întocmit de către un expert care a constatat că, riscul de recidivă la condamnatul fiind „ *redus*”.

Ba mai mult, instanța a făcut trimitere la factori criminogeni, dar cu regret nu a dat seamă de existența factorilor protectivi, cei care sunt mai multe decât cele criminogeni. Ducând acestei logice, putem concluziona că instanța de fond a pus la îndoială concluzia comisiei speciale.

Ca urmare, atrage atenția la pct. 5-8 din Regulamentul-cadru de activitate a Comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, aprobat prin Ordinul Ministerului Justiție nr. 44 din 18.02.2022 în ceea ce privește componență Comisiilor speciale: Comisiile speciale din cadrul instituțiilor penitenciare sunt compuse din conducătorul instituției, care are calitatea de președinte, un consilier de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare, precum și alți 5 membri desemnați de către ministrul justiției la propunerea directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor. În calitate de membri ai comisiilor speciale din cadrul instituțiilor penitenciare se desemnează conducătorul subdiviziunii de evidență a deținuților, care are calitatea de secretar, psihologul instituției și juristul instituției. Așadar, anume psihologul instituției fiind responsabil pentru evaluarea corectă și legitimă a condamnatului, luând în vedere și circumstanțele aplicării sancțiunilor disciplinare, gravitatea lor.

În acest context reținc că, instanța de fond nu era în drept să se expună asupra calității evaluării, ci urma doar să verifice dacă sunt sau nu întrunite condițiile necesare și obligatorii în vederea aplicării actului amnistiei prin prisma Legii nr. 243/2021.

Luând în considerație cele expuse supra, circumstanțele cauzei și prevederile legale, nefiind de :ord cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 02.04.2023, prin prezenta cerere de :curs, solicit casarea încheierii instanței de fond din următoarele motive:

Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale. de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În conformitate cu prevederile art.444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform prevederile art.449 alin.(1) pct. 2) lit. b) și c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral și ia una din următoarele soluții, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri; dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

Astfel, consideră că instanța de fond, deși era obligată să argumenteze convingător fiecare motiv invocat în parte, a ignorat aceste prevederi și a pronunțat o încheiere nemotivată.

Menționează, că la 12 august 2022, în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, a parvenit spre examinare demersul Penitenciarului nr. 17 - Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021 cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Lupu Nicolae.

În motivarea demersului a fost indicat că, condamnatul Lupu Nicolae potrivit deciziei adoptate de Comisia specială a instituției penitenciare din 25.07.2022 a fost evaluat „*pozitiv*”, iar rezultatele evaluării riscului de recidivă au indicat asupra unui risc „*redus*”. Comisia specială a Penitenciarului nr. 17 - Rezina în ședința din 02.08.2022 a decis că condamnatul Lupu Nicolae întrunește condițiile prevăzute de art. 1 din Legea 243/2021. Astfel, administrația a solicitat comutarea pedepsei detenția pe viață, cu 30 ani închisoare, din motiv că condamnatul întrunește toate condițiile necesare prevăzute de art. 7 alin. (1) lit. d) a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Potrivit prevederilor art.107 alin. (1) - (3) Cod Penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate. Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de

infracțiuni prevăzute la art.166[1] alin. (2)-(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171-175, 201,206, 208, 208[1] și 208[2].

Sub acest aspect, menționează că, la data de 24 decembrie 2021, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

Potrivit încheierii contestate instanța a reținut că, în urma cercetării probelor prezentate de instituția penitenciare în vederea susținerii demersului, nu a fost convinsă că persoana condamnată s-a îndreptat si se poate reintegra în societate.

Prin urmare instanța de fond fără a verifica în totalitate faptele invocate în demersul administrației instituției penitenciare nr. 17 Rezina, a reținut că, Lupu Nicolae nu poate fi la moment considerat drept o persoană care s-a caracterizat pozitiv pe parcursul executării pedepsei și în privința acestuia nu sunt aplicabile prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) ale Legii vizate. Consideră aceste concluzii ca fiind greșite si eronate, din următoarele motive:

Potrivit art.448 Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

În susținerea poziției mele cu privire la caracterizarea pozitivă si posibilitatea de a reintegra în societate, atrag atenția Colegiului penal la următoarele fapte, și anume că la 13 martie 2024 în cadrul comisiei Penitenciarului nr. 17 - Rezina, a fost examinate materialele privind posibilitatea transferării condamnatului Lupu Nicolae de la regim comun, în regim înlesnit de detenție. În urma examinării, comisia a hotărât: de aprobat raportul de evaluare despre realizarea programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului Lupu Nicolae și a accepta transferul de la regim comun la regim înlesnit de detenție, or potrivit formularului de evaluare psihosocială reține că, condamnatul este motivat spre schimbare, dispune de autocontrol, calm, liniștit își îndeplinește obligațiunile, posedă deprinderi de muncă, relaționare bună, la program conform planului de resocializare a participat, dispune de loc stabil de trai, menține legătura cu familia acestuia, fiind în detenție nu au fost înregistrate certuri între condamnați, colaboratori, nu a aderat la comportamente autodistructive poate conștientiza comportamentul etc.

Așadar, reține că la examinarea demersului Penitenciarului 17 Rezina, instanța urma să solicite o concluzie a comisie administrației penitenciare certă și

necontradictorie. pentru a putea soluționa demersul în cauză fără a fi deficitară soluția instanței de fond cu privire la respingerea demersului înaintat de administrația instituției penitenciare nr. 17 Rezina prin care s-a solicitat aplicarea în privința condamnatului Lupu Nicolae a prevederilor art. 7 alin. (1) lit. 1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a le la proclamarea independenței Republicii Moldova, or, la examinarea prezentului recurs instanța urma să verifice toate probele anexate la dosar și să înlăture divergențele apărute, solicitând administrației instituției penitenciare să prezinte o concluzie certă și necontradictorie cu privire la condamnatul Lupu Nicolae, iar prin prisma prevederilor Legii nr, 243 din 24.12.2021 să emită o încheiere legală și întemeiată.

Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural și dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate, rejudecând cauza cu adoptarea unei noi hotărâri prin care demersul penitenciarului să fie admis integral, sau remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Hotărârea CEDO Stanilescu vs. România (09.06.2013) a fost stabilit că, instanțele sunt obligate să pună în cont din constatările stabilite în procedurile anterioare de către instanțele naționale și a aplica situații definitive soluționate ca identice și nerevizuite. Or, o altă interpretare constituie o încălcare a art. 6 § 1 CEDO [Amurariţei vs. România din 2008). Ca principiu al securității juridice și excluderea discriminării în aplicarea legislației, reprezintă lipsa protejării persoanei contra unui pericol, care vine și din partea dreptului, care este necesar de a fi protejat prin asigurarea interpretării unitare a legii.

În această ordine de idei, instanța trebuie va audia condamnatul, va cerceta probele și actele procedurale propuse în susținerea poziției procesuale, va solicita o concluzie certă și necontradictorie a instituției penitenciare în privința condamnatului, astfel, încât va interpreta și va aplica legea corect și în modul cuvenit, concomitent urmează să i-a în dezbatere și motivele invocate în cererea de recurs, în limita competenței.

În baza art. 447 Cod de procedură penală, (1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței. (3) Dacă consideră cauza de un interes deosebit pentru jurisprudență, precum și la cererea motivată a părților, instanța de

recurs poate dispune, printr-o încheiere motivată, stabilirea ședinței de judecată cu citarea părților pentru participare la proces. (4) La judecarea recursului în ședință publică participă procurorul și persoanele indicate la art. 401 ale căror interese sunt atinse prin argumentele invocate în recurs. (5) La judecarea recursului în ședință publică, președintele ședinței anunță cauza în care a fost declarat recurs, apoi anunță numele judecătorilor completului de judecată, numele procurorului, numele avocaților, precum și numele interpretului, dacă acesta participă la ședință, și verifică dacă nu au fost formulate cereri de recuzare. (6) Primul cuvânt i se oferă recurentului, apoi celorlalți participanți la ședința de judecată. Dacă procurorul a depus recurs, primul cuvânt îl are acesta. Luările de cuvânt nu pot ieși din cadrul argumentelor recursului. (7) Dacă părțile invocă necesitatea administrării de noi probe, ele trebuie să indice aceste probe și mijloacele cu ajutorul cărora pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță. (8) Părțile au dreptul la replică în problemele apărute în procesul dezbaterilor.

Așadar, conform art. 449 Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: a) recursul este nefondat; b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod: b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. (2) Adoptarea deciziei și întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 și 418. care se aplică în mod corespunzător.(3) Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanța de fond, instanța de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului. 63.Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de recurs să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în Hotărârea Comisiei penitenciarului în Raportul de evaluare al condamnatului Lupu Nicolae; prin încheierea din 02.05.2023 Judecătoriei Orhei, sediul Rezina; prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 16.11.2023; prin încheierea din 02.04.2024 Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice

legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în plângerea înaintată.

Respectiv, conform practicii CtEDO instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de autoritățile statului, (*a se vedea cauza Georgiadis v. Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43*).

Menționează că, conform art.53 din Constituție al RM. persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării concluzionăm că, argumentele expuse de instanța judecătorească prin încheierea din 02.04.2024 sunt lipsite de substanță obiectivă.

O persoană care, în mod plauzibil, se pretinde victimă a unei încălcări a drepturilor recunoscute în Convenție trebuie să dispună de o cale de atac în fața unei „*instanțe*" naționale pentru a obține o hotărâre privind capătul său de cerere și, după caz, să obțină despăgubiri.

Astfel, art.13 CEDO garantează că orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute ale Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale. Consecință art. 13 așadar este că acesta impune o cale de atac internă în fața unei „instanțe naționale competente" care să ofere posibilitatea de a obține examinarea conținutului unui ,capăt de cerere justificabil" bazat pe Convenție și acordarea unei reparații corespunzătoare, chiar dacă statele contractante beneficiază de o anumită marjă de apreciere în ceea ce privește maniera de a se conforma obligațiilor pe care li le impune această dispoziție.

Recurs a declarat și Directorul Penitenciarului nr.17,Rezina, Veaceslav Dascal prin care solicită admiterea acestuia, anularea încheierii Judecătorului de instrucție al judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din data de 02 aprilie 2024, prin care a fost respins Demersul Penitenciarului nr. 17-Rezina, înaintat în privința condamnatului la detențiune pe viață Lupu Nicolai, privind aplicarea actului de amnistie cu adoptarea unei noi hotărârii prin care să fie admis Demersul Penitenciarului nr. 17-Rezina cu aplicarea în privința condamnatului la detențiune pe viață Lupu Nicolai, a dispozițiilor alin.(l) lit. d) al art.7 din Legea nr. 243/2021.

În motivarea recursului indică faptul că, Penitenciarul nr. 17-Rezina, la data de 06.05.2022,a examinat și s-a decis că condamnatul la detențiune pe viață Lupu

Nicolai, întrunește condițiile statuate la art. 1 al Legii nr. 243/202 fiind acceptată cererea condamnatului și s-a dispus înaintare către Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) de către administrația Penitenciarului nr. 17-Rezina, demers în vederea examinării posibilității aplicării în privința acestuia dispozițiilor alin.(l) lit. d) al art.7 din Legea nr. 243/2021, privind comutarea pedepsei la 30 ani de închisoare.

La baza înaintării demersului respectiv a servit faptul, că condamnatul la detențiune pe viață Lupu Nicolai, întrunește condițiile prevăzute de art. 1 al Legii nr. 243/2021 și anume în calitate de condamnat se caracteriza pozitiv (calificativ stabilit de comisia penitenciară la data de 25.07.2022, urmare a aprobării Raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului) și fiind evaluat psihologic de către psihologul, care este și membru al comisiei speciale din cadrul instituției penitenciare, care a constatat că deținutul nominalizat prezintă „risc de recidivă redus în cadrul ședinței de judecată reprezentantul Penitenciarului nr. 17-Rezina, a prezentat probele respective întru susținerea demersului înaintat. De asemenea, în susținerea demersului s-a menționat că condamnatul la detențiune pe viață Lupu Nicolai, întrunește condițiile prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. d) a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

De remarcat de asemenea că, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul penitenciarului a prezentat un șir de materiale și acte probatorii privind constatările comisiei speciale din cadrul Penitenciarului nr. 17-Rezina în vederea admiterii demersului înaintat, pe care instanță a neglijat să le dea o apreciere, catalogând per ansamblu că informația ce nu justifică întrunirea condițiilor stabilite întru aplicarea actului de clemență față de condamnatul la detențiune pe viață Lupu Nicolai.

Conform anexei nr.6 pct. 53 al capitolului VI din Regulamentului-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, psihologul penitenciarului realizează evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă

Astfel instanța de judecată nu este în drept să efectueze ingerința în activitatea comisiei speciale din cadrul Penitenciarului nr. 17-Rezina, deoarece în conformitate cu pct. 52 al Ordinului Ministerului Justiției nr. 44 din 18.02.2022 „Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate”, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, comisia specială este în drept să aprobe raportului de evaluare a condamnatului, evaluarea psihologică privind riscul de recidivă în privința condamnatului evaluat.

La fel, condamnatul la detenţiune pe viaţă Lupu Nicolai precum şi avocatul acestuia, au susţinut demersul înaintat, invocând faptul că Lupu Nicolai, întruneşte condiţiile stabilite de legiuitorul în vederea solicitării admiterii demersului instituţiei penitenciare.

Astfel, consideră că demersul instituţiei penitenciare este legal şi întemeiat iar, în privinţa condamnatului pot fi aplicate prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 243/2021.

În contextul celor expuse, administraţia Penitenciarului nr.17 - Rezina, consideră că decizia comisiei speciale din 02 august 2022 prin care s-a dispus înaintarea demersului către instanţa de judecată cu privire la aplicarea către condamnatul la detenţiune pe viaţă Lupu Nicolai prevederilor alin.(l) lit. d) al art.7 din Legea nr. 243/2021, este legală şi întemeiată.

Procedura de înştiinţare în instanţa de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezenţa părţilor la proces şi dreptul de a depune referinţă, a fost executată.

La data de 23.12.2024 în adresa Curţii de Apel Nord a parvenit Referinţa depusă de către procurorul în Procuratura de Circumscripţie Bălţi, Bodareu Octavian, prin care solicită respingerea recursurilor declarate cu menţinerea încheierii instanţei de fond fără modificări.

Referinţă la data de 24.12.2024 a depus şi avocata Iachimov Cristina în interesele condamnatului Lupu Nicolae prin care solicită admiterea recursurilor declarate pe motivele invocate.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanţei de recurs, Colegiul va dispune respingerea recursurile ca fiind nefondate, păstrând fără modificări încheierea atacată.

De drept, concluzia Colegiul se întemeiază pe dispoziţiile ***art.449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală****, potrivit căror judecând recursul, instanţa respinge recursul, păstrând neschimbată hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat*.

În fapt, Colegiul reţine caracterul fondat şi argumentat al soluţiei judiciare de respingere demersului depus de către administraţia Penitenciarului nr. 17 Rezina, dat fiind neîntrunirea condiţiilor de aplicare a actului de clemenţă statuate la art.1 alin. (1) al Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenţei RM. Or, potrivit acesteia, amnistia poate fi aplicată persoanelor condamnate în cazul întrunirii cumulative a următoarelor condiţii: caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidenţa prevederilor art. 2–5, 7, 8.

Astfel, în susținerea poziție sale, instanța de recurs va trece în revistă prevederile ***art.469 alin.(1) pct.15) din Codul de procedură penală****, ce presupune faptul că, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri și anume, liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare)*.

Potrivit ***art.107 alin.(1) Codul penal*** *stabileşte că, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei*.

În sensul prevederilor legale enunțate, amnistia reprezintă o cauză care stinge raportul penal de conflict sub aspectul pedepsei, ce constă în actul de clemență al legiuitorului care, din rațiuni de politică penală sau socială, renunță la dreptul de a aplica sancțiuni de drept penal persoanelor care au comis anumite infracțiuni.

Justificarea aplicării unui act de clemență, cum este amnistia, prin care persoanele, ce au comis infracțiuni, sunt liberate de răspundere și pedeapsă penală, necesită evaluarea unui șir de factori cum ar fi: impactul pe care îl va produce asupra societății, componentele de infracțiune și categoriile de persoane în privința cărora urmează să se extindă actul dat, structura populației penitenciare, efectul pe care îl va produce asupra numărului populației penitenciare, frecvența aplicării unor asemenea acte și raționalitatea aplicării actului respectiv la momentul dat.

La data de 24 decembrie 2021 a fost adoptată și la 31 decembrie 2021, a intrat în vigoare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independentei Republicii Moldova.

În conformitate cu art.1 din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (*în continuare – comisii speciale*), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului

justiției. În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare - comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului Național de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi. Aplicarea amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de urmărire penală, iar față de persoanele inculpate - de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Persoana bănuită, învinuită poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de procuror. Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.

Colegiul penal, verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate cu recurs concluzionează că, la judecarea cauzei în instanța de fond nu au fost admise erori de drept, de a fi susceptibile reparării lor în procedura de judecare a recursului, motiv pentru care încheierea contestată urmează a fi menținută fără modificări.

Astfel, potrivit înscrisurilor anexate, rezultă că, prin demersul înaintat, Penitenciarul nr.17 Rezina a solicitat aplicarea în privința condamnatului Lupu Nicolai a prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia, în legătură aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, invocând că, Lupu Nicolai întrunește condițiile necesare prevăzute de Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței RM.

Instanța de recurs reține că, prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 02.04.2024, s-a respins ca neîntemeiat demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor art.7 alin. (1) lit. d) al Legii nr. 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Lupu Nicolai.

În sensul dat, Colegiul penal relevă că, amnistia reprezintă, în sine o cauză reală de excludere a răspunderii penale, având ca efecte cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunii, însă, deoarece aceasta este incidentă *in rem*, și nu *in personam*, consecințele pot surveni numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții personale, iar, prin intermediul prevederilor art.1 alin.(1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea și anume: prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa penală.

Cu referire la primul aspect prevăzut de legiuitor, instanța de recurs remarcă, că constatarea comportamentului pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale se desprind ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu un proces complex, care constă în activitățile socio-educative desfășurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, cât și de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni, numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul moral și material.

Cât privește cel de-al doilea aspect prevăzut de legiuitor privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct. 53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se

prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Conform anexei nr. 6 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă că, prin „risc ridicat de recidivă" se înțelege predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională; „risc mediu de recidivă" – prezența redusă a factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni, dar prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare; „risc redus de recidivă" – prezența redusă sau lipsa factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni și duc la încetarea comportamentelor negative viitoare".

Potrivit anexei nr.7 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă trei categorii a nivelului de recidivă și anume, „scăzut", „mediu", „sporit".

Aici, instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat.

Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (i-a fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului, este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

În conformitate cu art. 6 alin. (1) a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art.1–5 nu se aplică persoanei: a) condamnate la detențiune pe viață sau a cărei pedeapsă capitală a fost comutată în pedeapsă cu închisoare ori în pedeapsa detențiunii pe viață și care a executat mai puțin de 25 de ani de închisoare; a 1) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare; b) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile calificate ca fiind deosebit de grave sau excepțional de grave, conform Codului penal nr.985/2002, ori calificate ca fiind infracțiuni grave conform art.71

din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961; c) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în locurile de detenție; d) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr.985/2002: art.135–139, art.140 alin.(2), art.140^1–145, art.151, art.158 alin.(2)–(4), art.160 alin.(3), art.164 alin.(2) și (3), art.165, art.166 alin.(2) și (3), art.166^1 și 167, art.168 alin.(2) și (3), art.169 alin.(2), art.171 și 172, art.174–175^1 , art.179 alin.(3), art.181^2 , art.183 alin.(2), art.186 alin.(5), art.187 alin.(2)–(5), art.188, art.189 alin.(2)–(6),art.190 alin.(5), art.191 alin.(5), art.196 alin.(4), art.201^1 , art.205 și 206, art.208–209, art.211 alin.(2), art.212 alin.(2)–(4), art.213, art.216 alin.(3), art.217 alin.(4), art.217^1 alin. (3) și (4), art.217^3 , art.217^4 alin. (2) și (3), art.217^6 , art.219 alin.(2), art.220 alin.(2) și (3), art.236 și 237, art.238 alin.(2), art.239 alin.(2), art.239^1 și 239^2 , art.240 alin.(3) și (4), art.243 și 244, art.245–246^1 , art.247 alin.(2), art.248 alin.(3)–(7), art.248^1 și 248^2 , art.252 alin.(2)–(4), art.257 și 258, art.260^1–261^1 , art.264 alin.(2)–(6), art.264^1 ,art.275, art.278– 280, art.282–286, art.289–289^3 , art.292, art.295 alin.(1)–(6),art.295^1 alin.(1) și (2), art.295^2 alin.(1)–(3), art.303–315, art.322 alin.(2)–(6), art.324–329, art.330^2 , art.332–335^1 , art.337–343, art.344 alin.(2), art.345, art.347, art.349, art.352 alin.(3), art.360, art.362^1 alin.(3), art.365 alin.(2) și (3), art.368 alin.(2), art.369 alin.(3), art.370 alin.(2) și (3), art.385–388; e) care a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.166^1 alin.(2)–(4), precum și a săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175^1 , art.201, art.206,art.208–208^2 din Codul penal nr.985/2002; f) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961: art.63,art.72 alin.(2), art.101^1 , art.103, art.103^1 alin.(2), art.104, art.105^2 , art.107 alin.(3) și (4), art.112^1 , art.112^3 , art.113^1 , art.113^2 , art.115^1 , art.116 alin.(2), art.124^1 alin.(2), art.136, art.155^4 , art.155^6 alin.(2), art.156 alin.(2), art.157 alin.(3) și (4), art.164^9 alin.(3), art.177 alin.(4)–(6), art.184 alin.(3), art.187^1 alin.(1), art.189, art.198^1 , art.200–203^2 , art.206, art.224, art.224^2 , art.224^3, art.224^6 alin. (2), art.225^3, art.262, art.263, art.266, art.269; g) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni; h) în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr.985/2002.

Amnistia reprezintă o cauză care stinge raportul penal de conflict sub aspectul pedepsei, ce constă în actul de clemență al legiuitorului care, din rațiuni de politică

penală sau socială, renunță la dreptul de a aplica sancțiuni de drept penal persoanelor care au comis anumite infracțiuni.

În speță, Colegiul penal reține că, la 12.08.2022 Penitenciarul nr. 17 Rezina a înaintat un demers cu privire la aplicarea actului de amnistie în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 în privința condamnatului Lupu Nicolae.

Prin sentința Tribunalului mun. Chișinău din 25.06.2001 Lupu Nicolae a fost condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 121 al.2) pct.1,2,3,5,7), 88 pct.1,6; 15-88 pct.1,4,7,8); 88 pct.1,4,6,8, Cod penal, și în baza acestei legi cu aplicarea art.39 Cod penal, pentru cumul de infracțiuni, i-a fost aplicată pedeapsa definitivă-detențiune pe viață.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14.11.2001 s-au respins apelurile condamnaților ********** și Lupu Nicolae ca neîntemeiate cu menținerea sentinței Tribunalului mun.Chișinău din 25.06.2001.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 05.03.2002 s-au respins recursurile inculpaților ********** și Lupu Nicolae împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14.11.2001 ca nefondate, cu menținerea acesteia.

Începutul executării termenului de pedeapsă de către Lupu Nicolae a fost stabilit 26.10.2000.

La 02.08.2022 – data întrunirii în ședință Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 17 Rezina, condamnatul Lupu Nicolae avea executat efectiv 21 ani 9 luni 7 zile.

Potrivit procesului-verbal nr.9 al ședinței Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 17 Rezina din 02.08.2022 comisia a decis cu 7 voturi pro și 0 contra de a accepta înaintarea materialelor în posibilitatea aplicării art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea privind amnistia, deoarece condamnatul întrunește prevederile legale, este caracterizat pozitiv și este evaluat psihologic cu riscul de recidivă ”*redus*”.

Conform Raportului de evaluare din 25.07.2022 , condamnatul Lupu Nicolae a fost caracterizat pozitiv și a realizat Programul individual de executare a pedepsei.

Este de menținut faptul că, anterior condamnatul Lupu Nicolae pe durata executării pedepsei, a fost sancționat disciplinar de opt ori pentru mai multe abateri disciplinare inclusiv pentru păstrarea obiectelor interzise, îndemnarea condamnaților la dezordini în masă, refuz de-a îndeplini cerințele legale ale administrației penitenciarului, fapt ce se confirmă prin Certificatul de sancțiuni și stimulări aplicate deținutului, ceea ce la fel pune la dubiu concluzia expusă în Raportul de evaluare din 25.07.2022.

Studiind dosarul personal al condamnatului, s-a stabilit, că condamnatul nu a realizat pe deplin programul individual de executare a pedepsei, pe parcursul executării pedepsei, Lupu Nicolae a fost sancționat disciplinar pentru abateri grave, la materialele dosarului personal cu excepția caracteristicilor întocmite de administrația instituției penitenciare, nu se regăsesc alte caracteristici.

La întocmirea fișei de evaluare a riscului de recidivă evaluatorul Natalia Andriuță a reținut ca factori criminogeni irațională zarea faptelor și a consecințelor în comportamentul infracțional, ușor influențat de factorii situaționali, de starea de ebrietate alcoolică și de grup în comportamentul infracțional.

Din fișa de evaluare a riscurilor de recidivă a condamnatului, nu se constată o analiză a personalității condamnatului cu indicarea circumstanțelor de fapt ce au stat la baza concluziei adoptate, de către psiholog contrar normelor enunțate fiind expuse doar criteriile aprecierii, atitudinii condamnatului, în lipsa unui proces dinamic de colectare, analiză și interpretare a datelor. Nu este clar, dacă evaluatorul a ținut cont cât de des și în ce circumstanțe s-a produs comportamentul infracțional în trecut al lui Lupu Nicolae. Or, este constatat faptul, că într-o perioadă relativ scurtă de trei luni, Lupu Nicolae a săvârșit un șir de atacuri tâlhărești, trei omoruri și o tentativă la omor, nemanifestând nici un pic de căință prin nerecunoașterea vinovăției.

Din fișa de evaluare a riscului de recidivă, nu este clar care este numărul total al factorilor criminogeni sau protectivi, din care au fost selectați acei factori ce corespund doar condamnatului, iar din fișa prezentată instanței rezultă o simplă discreție a evaluatorului, contrar blanchetei obligatorii - Anexa nr. 1 la Metodologia privind evaluarea riscului de recidivă, care urma a fi anexată de către administrația penitenciarului și examinată în cadrul ședinței.

Astfel, rezultând din cele expuse, concluziile expuse se deduce că în lipsa unor probe confirmative a factorilor protectivi atribuiți personalității condamnatului, acestea nu pot sta la baza deciziei de evaluare a riscului de recidivă redus, iar evaluarea efectuată este eronată, or , la evaluarea riscului de recidivă i-a fost atribuit lui Lupu Nicolae calificativ de recidivă ”*redus*”, pe când evaluatorul a omis să evidențieze așa factori criminogeni: comiterea infracțiunii cu aplicarea violenței; infracțiunea comisă în grup și cu o deosebită cruzime.

Distinct, Colegiul penal este solidar cu concluziile instanței de fond referitor la lipsa unei aprecierii obiective a personalității condamnatului Lupu Nicolae care a fost condamnat pentru comiterea unui concurs de infracțiunii din categoria celor excepțional de grave, și anume: omorul .

În situația dictată, efectuând controlul în ordine de recurs asupra actului jurisdicțional contestat, Colegiul nu a identificat încălcări la aplicarea normelor de drept, fiind stabilit în mod cert neîntrunirea de către condamnatul Lupu Nicolae a condițiilor prevăzute la art.1 alin.(1) al Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia, fapt ce în privința acestuia nu sunt aplicabile prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) ale Legii vizate.

Astfel, Colegiul penal constată că argumentele recurenților sunt similare celor ce au constituit obiect de examinare la judecarea cauzei în instanța de fond, cărora instanța le-a dat o apreciere corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă, motivare pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, menționând că reiterarea acesteia nu se mai impune având în vedere și faptul că verificând hotărârea atacată în raport și cu prevederile art. 444 Cod de procedură penală, ce reglementează temeiurile exprese pentru recurs nu se identifică existența motivelor imperioase ca să ducă la casarea soluției recurate.

Or, Colegiul penal menționează, că la această etapă de examinare a cauzei, instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanța ierarhic inferioară, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor de fond.

În baza celor sus expuse, în corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursurile declarate de către directorul Penitenciarului nr.17,Rezina, comisar de justiție Veaceslav Dascal și al condamnatului **Lupu Nicolae** ***** împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 02.04.2024, se resping ca nefondate, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Judecători: